Dosar nr. 2-1176/2024
2-24091156-15-2-14082024-1

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

31 octombrie 2024 municipiul Cahul

Judecătoria Cahul, sediul Central
Instanța de judecată având în componență:
Președintele ședinței, judecător Natalia Pasat
Grefier Liubovi Ghinea, Cristina Mocanu

Cu participarea:
Reclamantului Vitali Cebotari
Reprezentantului intervenientului accesoriu Procuratura Generală, Tatiana Nadulișneac
În lipsa:
Reprezentantului pârâtului Ministerul Justiţiei al Republicii Moldova, legal citat
Reprezentantului intervenientului accesoriu Ministerul Finanţelor, legal citat

examinând în ședință publică, în limba de stat, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vitali Cebotari împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii,

c o n s t a t ă:

Argumentele reclamantului în cererea de chemare în judecată.

La data de 14 august 2024 Vitali Cebotari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii.

În motivarea acţiunii reclamantul a indicat că la data de 18 martie 2022 de către Procurorul General interimar Dumitru Robu a fost pornită cauza penală nr.2022920013, conform art. 329 alin (1) din Codul Penal R.Moldova pe faptul

existenţei bănuielii rezonabile de săvîrşire a neglijenţei în serviciu la exercitarea funcţiei de procuror de către Vitali Cebotari şi Ruslan Popov.

În cadrul urmăririi penale în prezenta cauză, la 05 mai 2022 Vitali Cebotari a fost recunoscut în calitate de bănuit în comiterea infracţiunii prevăzute de art.329 alin. (1) din Codul penal.

La data de 16 iunie 2022, lui Vitali Cebotari i-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanţa procurorului în Procuratura Anticorupţie Nadejda Busuioc din 12 octombrie 2022 a fost scos de sub urmărire penală învinuitul Cebotari Vitali Piotr din motivul că fapta acestuia nu întruneşte elementele infracţiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) din Codul penal R.Moldova. Clasarea cauzei penale nr.2022920013, din motivul lipsei elementelor infracţiunii prevăzute de art. 329 alin.(1) din Codul penal.

A menţionat reclamantul că, a fost învinuit de săvîrşirea infracţiunii prevăzute la art. 329 alin.(1) din Codul penal, deşi, în funcţie de caracterul şi gradul pejudiciabil al faptei, i s-a imputat comiterea unei infracţiuni uşoare**,** dar constituie o bănuială destul de serioasă, cu un impact foarte puternic asupra imaginii şi reputaţiei persoanei învinuite şi vieţii lui cotidiene, deoarece sancţiunea prevede şi *cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani,* ceia ce duce la modificarea esenţială a vieţii şi motivaţiei în viitor.

A mai menţionat reclamantul şi faptul că având staj îndelungat de muncă în organele procuraturii şi pe acest parcurs neavând nici o abatere de la îndeplinirea obligaţiunilor de serviciu, fapt care i-a creat o imagine respectuoasă în rândurile colegilor şi a societăţii şi care i-a fost ştirbită prin acţiunile organului de urmărire penală fiind învinuit de comiterea infracţiunii, prevăzute de art. 329 alin. (1) din Codul penal în următoarele circumstanţe.

Astfel, în perioada 18 martie 2022 - 12 octombrie 2022, a fost subiect al cauzei penale nr. 2022920013, pornită prin Ordonanţa Procurorului General interimar al Republicii Moldova din 18 martie 2022, fiind învinuit, că prin încheierea din 23.12.2020 a fost dispusă finisarea examinării sesizării din 30.09.2020 a directorului general al Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină Ion Dodon, privind cauzarea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală a prejudiciului în sumă de 11 466 266,44 de lei, de către persoane responsabile din cadrul SC „Denledmed” SRL şi SC „Cosgalmed” SRL, pe motiv că subiectul expus în sesizare constituie obiectul unui proces civil pendinte. După adoptarea

soluţiei nominalizate, materialul a fost transmis pentru păstrare în arhiva IP Cahul al IGP.

La data de 17 februarie 2021, Ruslan Popov, care exercita în acea perioadă funcţia de Adjunct al Procurorului General, fără a avea spre examinare careva plângeri şi fără a fi declanşată careva proceduri de control ierarhic, i-a solicitat în cadrul unei convorbiri telefonice procurorului-şef al Procuraturii raionului Cahul Vitali Cebotari să-i prezinte materialul înregistrat în R-2 al IP Cahul cu nr. 7776 din 26 octombrie 2020.

La data de 17 februarie 2021, procurorul-şef al Procuraturii raionului Cahul Vitali Cebotari a solicitat verbal conducerii IP Cahul să-i fie prezentat materialul înregistrat în R-2 cu nr. 7776 din 26 octombrie 2020, care în aceiaşi zi i-a fost transmis, contra semnătură, de către ofiţerul superior de investigaţii al Secţiei nr.2 al Direcţiei investigaţii Sud al INI al IGP S. Cutinschii.

După recepţionarea materialului, procurorul-şef al Procuraturii raionului Cahul Vitali Cebotari, la data de 18 februarie 2021 a transmis personal materialul nr.7776 din 26 octombrie 2020 lui Ruslan Popov, care la rândul său a recepţionat materialul nominalizat, fără a înregistra intrarea acestuia în cancelaria Procuraturii Generale şi l-a păstrat la sine contrar ordinii stabilite.

Ulterior, în cadrul examinării adresării directorului general al Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină, Ion Dodon, din 01 decembrie 2021, privind rezultatele examinării sesizării din 30 septembrie 2020, s-a constatat că datorită modului de exercitare a atribuţiilor de serviciu de către procurorii Vitali Cebotari şi Ruslan Popov, materialul R-2 nr. 7776 din 26 octombrie 2020 a fost pierdut, ceea ce a lezat dreptul declarantului de a beneficia de o investigaţie eficientă din partea organelor de drept la examinarea sesizării sale despre infracţiune, iar pe cale de consecinţă a fost afectat şi dreptul său de a-şi revendica în cadrul unui proces penal prejudiciul în mărime de 11.466.266,44 lei.

Astfel, a fost constatată existenţa unei bănuieli rezonabile că Ruslan Popov deţinând funcţia de Adjunct al Procurorului General, fiind persoană cu funcţie de demnitate publică, prin îndeplinirea necorespunzătoare a obligaţiilor de serviciu, ca rezultat al unei atitudini neglijente, nu a recepţionat de la procurorul-şef al Procuraturii raionului Cahul, Vitali Cebotari, şi nu a înregistrat conform regulilor stabilite materialul R-2 nr.7776 din 26 octombrie 2020, ceea ce a determinat dispariţia acestui material şi cauzarea Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină a daunelor în mărime de 11 466 266,44 lei infracţiune prevăzută de art. 329 alin. (1) din Codul penal.

A menţionat faptul că, în cadrul urmăririi penale s-a constatat cu certitudine că, pretinsele daune în proporţii mari în sumă de 11 466 266,44 de lei, bănuiala rezonabilă referitor la cauzarea cărora a existat la etapa începerii urmăririi penale în baza art.329 alin.(1) Cod penal, reprezintă prejudiciul cauzat fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală de către persoane responsabile din cadrul SC „Denlenmed" SRL şi SC „Cosgalmed' SRL, constatat urmare a controalelor efectuate de către Compania Naţională de Asigurări în Medicină.

Respectiv, a considerat că pierderea materialului înregistrat în R-2 cu nr.7776 din 26 octombrie 2020, nu a generat imposibilitatea investigării aspectelor ce ţin de prejudicierea fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală cu 11 466 266,44 lei de către factorii de decizie ai SC „Denlenmed'' SRL şi SC „Cosgalmed" SRL, or, legislaţia procesual-penală reglementează expres posibilitatea restabilirii documentelor dispărute sau pierdute.

La fel a considerat reclamantul că, nu există o legătură cauzală între acţiunile de neîndeplinire corespunzătoare a atribuţiilor de serviciu comise de către procurorii Ruslan Popov şi Vitali Cebotari, ce au generat pierderea materialului înregistrat în R-2 cu nr.7776 din 26.10.2020 şi cauzarea de daune în proporţii mari fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală.

Prin urmare, organul de urmărire penală a constatat lipsa în acţiunile lui Popov Ruslan şi Cebotari Vitali a elementelor laturii obiective a infracţiunii de neglijenţă în serviciu, prevăzută la art.329 alin.(1) din Codul penal, şi anume a elementului material obligatoriu al acestei componenţe de infracţiune - daune în proporţii mari.

A susţinut că, în temeiul prevederilor Constituţiei R.M., Codului de procedură penală, Codului penal şi al Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale, organul de urmărire penală are sarcina prioritară de a asigura respectarea drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale, iar întru evitarea unor încălcări flagrante ale acestora şi ulterioara condamnare a Republicii Moldova la CEDO, conform prevederilor art.284 alin.(1) şi alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, Popov Ruslan şi Cebotari Vitali au fost scoşi de sub urmărire penală în temeiul prevederilor art.275 alin.(1) pct.3) din Codul de procedură penală, din motiv că fapta acestora nu întruneşte elementele infracţiunii prevăzute la art.329 alin.(1) din Codul penal, iar cauza penală a fost clasată.

Din motivarea ordonanţei privind clasarea cauzei penale nr.2022920013, din motivul lipsei elementelor infracţiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal mai rezultă că, procurorul a ajuns la concluzia că nu există o legătură cauzală între

acţiunile de neîndeplinire corespunzătoare a atribuţiilor de serviciu comise de către procurorii Ruslan Popov şi Vitali Cebotari.

A menţionat că, odată cu pornirea procesului penal prin emiterea ordonanţei Procurorului General interimar al Republicii Moldova din 18 martie 2022, prin acţiunile întreprinse în cadrul cauzei penale, a fost supus unei persecuţii fără precedent.

Astfel, în perioada lunilor martie - octombrie 2022 pe parcursul urmăririi penale, reclamantul a fost supus mai multor acţiuni ilegale ale organului de urmărire penală, fiind tras fără nici o justificare la răspundere penală, motiv pentru care a avut de suferit din punct de vedere moral, psihic şi reputaţional.

A susţinut că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire.

Reieşind din cele relatate anterior, gravitatea suferinţelor morale, disconfortul psiho-emoţional, starea de stres, care au fost cauzate prin investigarea sa în calitate de bănuit şi ulterior în calitate de învinuit, la faza de urmărire penală, la acţiunile procedurale în calitate de bănuit şi învinuit cu renunţarea ulterioară la acuzaţii în modul şi cu argumentarea care s-a făcut, motiv din care reclamantul a considerat că suma de 500 000 de lei va fi una echitabilă şi îndeajuns în vederea atenuării suferinţelor morale pricinuite.

Reclamantul a subliniat că, până la momentul iniţierii urmăririi penale, se bucura de o reputaţie ireproşabilă probată prin avansarea sa atât în cariera de procuror, cât şi prin obţinerea calificativelor maxime la evaluarea performanţelor sale de către Consiliul Superior al Procuraturii. Cariera profesională şi onoarea de care se bucura în rândul procurorilor, a fost consolidată şi de activităţile sale academice, care similar, sunt condiţionate prin manifestarea unui nivel de cunoaştere avansat al materiei, precum şi diligenţa în respectarea eticii şi deontologiei.

Nu în ultimul rând a fost afectată şi familia sa şi anume soţia, care la moment activa ca şef-adjunct al Direcţiei învăţământ Cahul, care interacţiona cu multe persoane şi de multe ori era întrebată despre situaţia sa, ce îi crea situaţii de stres şi nu putea să se simtă confortabil în societate.

A mai susţinut că a început activitatea în organele procuraturii din 27 februarie 1996.

Din 27 februarie 1996 până la 03 mai 1999 a activat în funcţie de Procuror al secţiei în Procuratura UTA Găgăuzia.

În perioada 03 mai 1999 - 06 octombrie 2000 a activat în funcţia de Şef al secţiei pentru contribuirea la înfăptuirea justiţiei în instanţele judecătoreşti în Procuratura UTA Găgăuzia.

În perioada 06 octombrie 2000 - 12 iunie 2002 a activat în funcţia de Procuror adjunct al Procurorului UTA Găgăuzia.

În perioada 12 iunie 2002 - 12 iunie 2007 a activat în funcţia de Procuror şef al raionului Cahul.

În perioada 12 iunie 2007 - 11 decembrie 2012 a activat în funcţia de Procuror şef al raionului Cantemir.

În perioada 11 decembrie 2012 - 01 august 2016 a activat în funcţia de Procuror şef al Procuraturii de nivelul Curţii de Apel Cahul şi procuror Şef al raionului Cahul din anul 2020 până în prezent.

În perioada 2009-2013 a fost membru al Colegiului de calificare al Consiliului Superior al Procurorilor.

Din anul 2004-2017 a activat prin cumul, în cadrul Universităţii de Stat „Bogdan Petriceicu Haşdeu" din Cahul la Facultatea de Drept şi Administraţie Publică, Catedra de Drept în funcţie de lector universitar.

Prin Ordinul Procurorului General nr.78-p din 27.01.2015 i-a fost conferită Medalia „PENTRU SERVICIU IMPECABIL" clasa II.

Prin Ordinul Procurorului General nr.1120-p din 14.09.2017 i-a fost conferită insigna de piept „Eminent al Procuraturii" şi prin Ordinul Procurorului General nr.1046-p din 29 ianuarie 2020 i-a fost conferită Medalia „PENTRU SERVICIU IMPECABIL" clasa I.

În drept, întru justificarea încasării prejudiciului moral acțiunea a fost întemeiată pe prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545/1998 din 25 februarie 1998, Codului civil și Codului de procedură civilă, toate în cumul cu jurisprudența CtEDO, solicitându-se compensarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiție în beneficiul reclamantului Vitali Cebotari a sumei de 500 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Argumentele părților.

Reclamantul Vitali Cebotari, în ședința de judecată, a susținut argumentele expuse în cererea de chemare în judecată și a solicitat admiterea integrală a acțiunii.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală, Tatiana Nadulişneac, în ședință de judecată, a susţinut opinia expusă în referinţă şi a solicitat respingerea integrală a acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

Reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, citat legal, în ședință de judecată nu s-a prezentat, însă prin referința depusă la 23 septembrie 2024, a solicitat respingerea integrală a acțiunii, ca fiind neîntemeiată (f.d.65-74).

Reprezentantul intervenientului accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, citat legal, în ședință de judecată nu s-a prezentat, însă prin referinţa depusă la 22 octombrie 2024, a considerat acţiunea neîntemeiată şi a solicitat respingerea acesteia (f.d. 80-82).

Aprecierea instanţei de judecată.

Audiind reclamantul şi reprezentantul intervenientului accesoriu, apreciind circumstanțele de fapt în baza materialelor dosarului și raportându-le la prevederile legale ce guvernează litigiul, instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial acțiunea, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 117 din Codul de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei. În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicaţiile părţilor şi ale altor persoane interesate în soluţionarea cauzei, din depoziţiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audiovideo, din concluziile experţilor. Probele obţinute cu încălcarea legii nu au putere de probaţiune şi nu pot fi puse de instanţă în temeiul hotărârii.

În conformitate cu art. 121 din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului. Articolul 130 din Codul de procedură civilă descrie că, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa

pentru soluţionarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanţa judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinţei unor probe faţă de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanţa constată prin cercetare şi comparare cu alte probe că datele pe care le conţine corespund realităţii.

Articolul 137 din același Cod expres prevede că, se consideră înscris orice document, act, convenţie, contract, certificat, scrisoare de afacere ori scrisoare personală, alt material expus în scris cu litere, cifre, semne grafice, precum şi primit prin fax, poştă electronică ori prin alt mijloc de comunicare sau în alt mod ce permite citirea informaţiei care se referă la circumstanţe importante pentru soluţionarea cauzei şi care pot confirma veridicitatea lor. Se consideră probă scrisă sentinţele, hotărârile şi alte acte judecătoreşti, procesele-verbale ale actelor procedurale, procesele-verbale ale şedinţelor judiciare, anexele (scheme, proiecte, desene etc.) la procesele-verbale ale actelor procedurale.

În conformitate cu art. 239 și 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată. La deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

Conform art. 3 alin. (1) şi alin. (2) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arestul contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a

ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratura şi din instanţele judecătoreşti.

Conform art. 6 lit. b) al Legii nr. 1545/1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărime şi modul stabilit de lege, *apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală* sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Art. 275 Codul de procedură penală prevede că, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, şi va fi încetată în cazurile în care: 1) nu există faptul infracţiunii; 2) fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracţiune; 3) fapta nu întruneşte elementele infracţiunii, cu excepţia cazurilor când infracţiunea a fost săvârşită de o persoană juridică.

În ședința de judecată s-a stabilit că reclamantul Vitali Cebotari și-a început activitatea în organele procuraturii din 27 februarie 1996. Din 27 februarie 1996 până la 03 mai 1999 a activat în funcţie de Procuror al secţiei în Procuratura UTA Găgăuzia.

În perioada 03 mai 1999 - 06 octombrie 2000 a activat în funcţia de Şef al secţiei pentru contribuirea la înfăptuirea justiţiei în instanţele judecătoreşti în Procuratura UTA Găgăuzia.

În perioada 06 octombrie 2000 - 12 iunie 2002 a activat în funcţia de Procuror adjunct al Procurorului UTA Găgăuzia.

În perioada 12 iunie 2002 - 12 iunie 2007 a activat în funcţia de Procuror şef al raionului Cahul.

În perioada 12 iunie 2007 - 11 decembrie 2012 a activat în funcţia de Procuror şef al raionului Cantemir.

În perioada 11 decembrie 2012 - 01 august 2016 a activat în funcţia de Procuror şef al Procuraturii de nivelul Curţii de Apel Cahul şi procuror Şef al raionului Cahul din anul 2020 până în prezent (f.d. 17-29).

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, s-a constatat că, la data de 18 martie 2022, prin Ordonanța Procurorului General interimar Dumitru Robu a fost începută urmărirea penală pe faptele constatate în baza art. 329 alin. (1) din Codul penal, pe faptul existenței bănuielii rezonabile de săvârșire a neglijenței în serviciu la exercitarea funcției de procuror de către Vitali Cebotari (f.d.27).

Prin Ordonanța din 05 mai 2022 a procurorului în Procuratura Anticorupție, Nadejda Busuioc, a fost recunoscut Vitali Cebotari în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) din Codul penal. (f.d.28).

Prin ordonanța din 06 mai 2022 a procurorului-șef interimar al Procuraturii Anticorupție, Elena Cazacov a fost dispusă efectuarea urmăririi penale în cauza nr. 2022920013 de către un grup de procurori în Procuratura Anticorupție și ofițeri de urmărire penală detașați în Procuratura Anticorupție (f.d.29).

La 16 iunie 2022, prin ordonanța a procurorului în Procuratura Anticorupție, Nadejda Busuioc, a fost pus sub învinuire, în cadrul cauzei penale nr. 2022920013cet Cebotari Vitali, fiindu-i încriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 329 alin. (1) din Codul penal (f.d.30).

În perioada 03 ianuarie 2022 până la 02 ianuarie 2024 prin ordinele nr. 2171-7 din 23 decembrie 2021 și nr. 1141-p din 23 iunie 2022 a fost delegată dna Inna Vîhodeț, procuror în Procuratura raionului Cahul, pentru exercitarea atribuțiilor de procuror în Procuratura Anticorupție (f.d 31-32).

Prin ordonanța din 12 octombrie 2022 a Procurorului în Procuratura Anticorupție, Nadejda Busuioc a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a lui Cebotari Vitali, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) din Codul penal (f.d.33-41).

La 14 august 2024 Vitali Cebotari a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral în mărime de 500 000 de lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii.

Cu referire la cerința reclamantului privind încasarea prejudiciului moral cauzat de acțiunile organului de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti în sumă de 500000 lei (cinci sute mii), instanța de judecată o consideră parţial întemeiată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 15 Codul civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară, iar conform art. 53 alin. (2) din Constituţie, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.

Prevederi relevante speţei se conţin în Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, care stabileşte expres atât momentul naşterii dreptului la repararea prejudiciului, cât şi condiţiile în temeiul cărora survine răspunderea statului.

Astfel, art. 1 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, stipulează că prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul

şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

Conform art. 2 alin. (1) din legea citată, prin acţiuni ilicite se înţelege, acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

Din actele cauzei rezultă cu certitudine că la data de 18 martie 2022, prin Ordonanța Procurorului General interimar Dumitru Robu a fost începută urmărirea penală pe faptele constatate în baza art. 329 alin. (1) din Codul penal, pe faptul existenței bănuielii rezonabile de săvârșire a neglijenței în serviciu la exercitarea funcției de procuror de către Vitali Cebotari (f.d.27).

Prin Ordonanța din 05 mai 2022 a procurorului în Procuratura Anticorupție, Nadejda Busuioc, a fost recunoscut Vitali Cebotari în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) din Codul penal.

Prin ordonanța din 06 mai 2022 a procurorului-șef interimar al Procuraturii Anticorupție, Elena Cazacov a fost dispusă efectuarea urmăririi penale în cauza nr. 2022920013 de către un grup de procurori în Procuratura Anticorupție și ofițeri de urmărire penală detașați în Procuratura Anticorupție.

La 16 iunie 2022, prin ordonanța a procurorului în Procuratura Anticorupție, Nadejda Busuioc, a fost pus sub învinuire, în cadrul cauzei penale nr. 2022920013 cet. Cebotari Vitali, fiindu-i încriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 329 alin. (1) din Codul penal.

Iar, prin ordonanța din 12 octombrie 2022 a Procurorului în Procuratura Anticorupție, Nadejda Busuioc a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a lui Cebotari Vitali, din motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) din Codul penal.

Analizând actele cauzei în coraport cu normele de drept enunțate supra și circumstanțele elucidate, instanța de judecată conchide că cele relatate în ansamblu denotă incontestabil faptul că, Vitali Cebotari este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat în urma acţiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanţelor judecătoreşti.

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) şi b) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii.

Potrivit art. 6 lit. b) al Legii enunţate, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 stabileşte la art. 10 următoarele: „Dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6", iar conform art. 11 alin. (l): „Mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; c) rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; e) natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice; g) măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie".

Prevederi similare se regăsesc şi în art. 2007 din Codul civil, conform căruia statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești. În temeiul dispoziţiilor legale citate se instituie obligaţia generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul material şi moral cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

În conformitate cu art. 219 alin. (4) din Codul de procedură penală: „La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanţa de judecată ia în considerare suferinţele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranţei în viaţă, pierderea onoarei prin defăimare, suferinţele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc".

Conform prevederilor art. 1998 din Codul civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Conform art. 2036 alin. (1)-(3) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Potrivit art. 2037 din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

În acest context, coroborând normele legale enunţate cu circumstanţele stabilite prin materialele anexate la dosar, instanța de judecată conchide asupra temeiniciei acţiunii formulate de Vitali Cebotari, care urmează a fi admisă parțial, prin încasarea în beneficiul reclamantului a sumei de 100 000 lei /o sută mii/ cu titlu prejudiciu moral cauzat lui Vitali Cebotari ca urmare a acţiunilor ilegale a organului de urmărire penală și a procuraturii.

Instanța de judecată subliniază că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire.

În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea

vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în aşa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victime.

Din studiul înscrisurilor anexate la dosar rezultă incontestabil faptul că, lui Vitali Cebotari i-au fost cauzate suferinţe psihice, prin faptul că a fost urmărit penal pentru săvârşirea unei infracţiuni uşoare, pentru care legea penală prevede pedeapsă cu amendă în mărime de pînă la 850 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 2 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Totodată, în privința reclamantului fiind efectuate acțiuni procesuale precum măsuri speciale de investigații și recunoașterea acestuia în calitate de bănuit, la data de 05 mai 2022. În cazul dat, suferinţele psihice suportate de către Vitali Cebotari se manifestă prin faptul că acesta a fost urmărit penal pentru infracțiune, ulterior, constatându-se că în faptele învinuitului lipsesc elementele infracțiunii.

Ca urmare, în perioada începând cu 18 martie 2022, data începerii urmăririi penale, apoi recunoașterii în calitate de bănuit a reclamantului, şi până la data de 12 octombrie 2022, când a fost scos de sub urmărire penală, Vitali Cebotari a fost supus unor suferinţe psihice, acesta având calitatea de bănuit, iar ulterior să fie scos de sub urmărire penală pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal.

Instanța de judecată menționează că deşi, în funcţie de caracterul şi gradul pejudiciabil al faptei, reclamantului i s-a imputat comiterea unei infracţiuni uşoare, dar constituie o bănuială destul de serioasă, cu un impact foarte puternic asupra imaginii şi reputaţiei persoanei învinuite, şi vieţii lui cotidiene, deoarece sancţiunea prevede şi cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani ceea ce duce la modificarea esenţială a vieţii şi motivaţiei în viitor. Mai mult, reclamantul având staj îndelungat de muncă în organele procuraturii şi pe acest parcurs neavînd nici o abatere de la îndeplinirea obligaţiunilor de serviciu, fapt care i-a creat o imagine respectuoasă în rîndurile colegilor şi a societăţii şi care i-a fost știrbită prin acţiunile organului de urmărire penală fiind învinuit de comiterea infracţiunii, prevăzute de art. 329 alin. (1) din Cod penal.

Prin urmare, apreciind în ansamblu circumstanţele speţei şi având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, statutul social al

persoanei, durata urmăririi penale şi examinării cauzei, instanţa de judecată constată existenţa motivelor întemeiate de a acorda cuantumul prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei /o sută mii/, care, în opinia instanţei poate fi considerat ca o compensare ce ar aduce satisfacţie echitabilă persoanei – Vitali Cebotari.

Totodată, este de observat că mărimea compensaţiei solicitate spre încasare de către Vitali Cebotari cu titlu de reparare a prejudiciului moral în sumă de 500 000 lei /cinci sute mii/ este una excesivă, motiv din care nu poate fi satisfăcută integral.

Se atestă că, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral în limitele sumei de 100 000 lei /o sută mii/, instanța de judecată a ținut cont și de personalitatea reclamantului, care la data începerii urmăririi penale, cât și la momentul recunoașterii în calitate de bănuit deținea funcția de procuror al raionului Cahul, pe parcursul activității sale în funcția de procuror a activat prin cumul în funcția de lector universitar în cadrul Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, fiind și locuitor a municipiului Cahul cu un număr de locuitori relativ mare, având în vedere că, prin atribuirea calității de bănuit lui Vitali Cebotari i-a fost prejudiciată onoarea și reputația, totodată, având un impact negativ și asupra familiei. Elena Cebotari, soția reclamantului în acea perioadă activa în cadrul Direcției Generale Învățământ Cahul, care interacționa cu multe persoane și de multe ori era întrebată despre situația reclamantului, creând situații de stres și nu se simțea confortabil în societate, astfel retrăind pe parcursul urmăririi penale stare de stres, frustrare și nervozitate fiindu-i prejudiciată onoarea și reputația.

Potrivit jurisprudenţei Curţii Europene (cauza Antipenkov vs. Rusia, nr. 33470/03 din 15 octombrie 2009, §82) Curtea a reiterat că părţii lezate nu-i poate fi cerut ca aceasta să prezinte probe întru argumentarea prejudiciului moral suferit, iar simpla constatare a încălcării săvârşite de organele de urmărire penală şi declaraţiile părţii lezate sunt suficiente pentru a oferi o satisfacţie echitabilă.

Respectiv, acțiunea reclamantului cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime ce excedă suma de 100 000 lei, urmează a fi respinsă.

În conexiunea celor relatate, se resping și alte afirmații invocate de către reprezentantul pârâtului și a intervenienților accesorii expuse în referințe, ca fiind lipsite de șanse de succes, or acestea se combat prin constatările enunțate supra.

Față de cele ce preced și având în vedere că acțiunea formulată de către Vitali Cebotari împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova s-au dovedit a fi întemeiate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite parțial acțiunea și a încasa din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui

Vitali Cebotari cu titlu de prejudiciu moral suma de 100 000 lei, în rest de a respinge acțiunea cu privire la repararea prejudiciului moral.

În conformitate cu art. 236, 238-241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e:

Se admite parțial acțiunea depusă de Vitali Cebotari împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii.

Se încasează de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vitali Cebotari suma de 100 000 (o sută mii) de lei cu titlu de prejudiciului moral, cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și procuraturii.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Cahul în termen de 30 zile, de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Cahul, sediul Central.

Preşedintele şedinţei,
judecător Natalia Pasat